

Byahornet

ÅRGÅNG 42 1983

NUMMER 4

= Skåneland

RICHARD STERVING

Greve från Börringekloster hjälpte Napoleon III till Paris

Prins Louis Napoleon, som var brorson till Napoleon I — hans föräldrar var konung Ludvig av Holland och Hortense de Beauharnais — fördes vid sin store farbrors avsättning efter slaget vid Waterloo 1815 av sin moder till Schweiz, där hon 1817 köpte slottet Arenenberg. Efter sin kusin, Napoleon I:s son hertigen av Reichstadts, tidiga död år 1832 var prins Louis Napoleon enligt Napoleon I:s successionsordning närmast arvsberättigad till tronen, och som pretendent började han omedelbart att verka för sin sak. Han understödde den bonapartistiska rörelsen i Frankrike på olika sätt och sökte 1836 förmå garnisonen i Strassburg till revolt. Men då tillfångatogs Louis Napoleon och hade enligt lagen förverkat sitt liv. Den franska regeringen ville emellertid inte skapa någon martyr för bonapartismen och han blev överförd till Nordamerika. Hans försök att efter återkomsten till Europa bosätta sig i Schweiz förhindrades av den franska regeringen, och han slog sig istället ner i England, där han under några år sedan ägnade sig åt politiskt författarskap. Efter att ha fått en felaktig uppfattning om styrkan av de bonapartistiska strömningarna i Frankrike landsteg Louis Napoleon på franska kusten vid Boulogne-sur-Mer år 1840 i avsikt att återupprätta kejsardömet. Garnisonen därstädes visade sig emellertid trogen den dåva-

rande "borgarkungen" Ludvig Filip. Louis Napoleon fasttogs och dömdes till livstids fängelse samt internerades på slottet Ham i Picardie.

Efter sin djärva flykt ur Ham 1846, vilken ökade hans popularitet, uppehöll sig Louis Napoleon mestadels i London och vistades där också i februari 1848, då februarirevolutionen i Paris bröt ut. Bland de många främlingar och politiska flyktingar som vid denna tid befann sig i London var det säkert ingen, som med större intresse mottog denna underrättelse om kung Ludvig Filips avsättning än prins Louis Napoleon. Han insåg genast, att tidpunkten nu var inne att åter bjuda lyckan handen och reparera det dumdristiga försöket från år 1840, vilket istället för att leda till makten slutade med mångårigt fängelse på Ham.

Det gällde nu bara för prinsen att på något sätt ta sig obemärkt in i Frankrike, och härvid var det som han skulle bli bistådd av den svenske greven Nils Barck.

Greve Nils Ludvig Ferdinand Barck, som gällde för att vara en svensk lyckoriddare och äventyrare i främmande land, en vivör och spekulant i stor stil, var ättling i fjärde led till den förste greven Barck, riksrådet Samuel Barck, som var en framstående diplomat och Karl XII:s samtida. Han var son till majoren vid Kronprinsens husarer

Greve Nils Barck

och senare hovmarskalken greve Nils Barck, vilken som löjtnant vid Kronprinsarna höljt sig i ära och tapperhet i vårt sista kavallerislag vid Bornhöft i Nordtyskland 1813. Modern till Nils Barck d y var friherrinnan Maria Sofia Beck-Friis, dotter till ägaren av Börringekloster greve Corfitz Ludvig Beck-Friis, också han liksom maken major och hovmarskalk. En broder till henne, arvtagaren till Börringekloster greve Corfitz Beck-Friis, blev gift med en syster till Maria Sofias

make, nämligen grevinnan Eva Ulrika Barck. Fastern till greve Nils Barck d y, Louis Napoleons räddare, var alltså gift med sin broders svåger.

Här på Börringekloster, i moderns föräldrahem, föddes Nils Barck år 1820. Unge greve Barck gick i den beundrade faderns fotspår och ägnade sig åt den militära banan, blev underlöjtnant vid Skånska Dragonregementet 1838. Långt innan hans medverkan till Napoleons besök i Frankrike 1848 hade

Barck emellertid börjat den tillvaro utomlands, som med få avbrott skulle fortfara så länge han levde och bereda honom framgångar men även motgångar och överraskningar samt inveckla honom i åtskilliga äventyr. Många av dessa hamnade inom kärlekens område, flera på politikens och de flesta på de finansiella spekulationernas fält, men ur alla gick den gode greven ut med obefläckad ära — som en riddare utan tadel och fruktan, skulle man vilja utbrista.

Med den ryktbara dansösen Lola Montez, bla bekant som kung Ludvig I:s av Bayern älskarinna, inledde han en förbindelse, som kom att bli anledningen till hans avsked ur krigstjänsten. Lola hade anmodat honom att avyttra några av hennes dyrbara juveler, men sedan Barck, som hyste förhoppningar att finna köpare bland sina aristokratiska fränder och bekanta i Sverige, väl begivit sig iväg, blev hon misstänksam och sände efter honom en person för att återfordra klenoderna. Denne upphann greven i Köpenhamn men blev, då han framförde sitt ärende, av den hetlevrade och förbittrade greven utkastad genom fönstret. Karlen blev illa skuren av glaset och fick ett ben brutet. Barck reste genast tillbaka till London med diamanterna, och Lola föll på knä, grät och bad om förlåtelse. Men med kärleken var det nu slut från Barcks sida, och i Sverige tyckte hans regementschef, att han gått för kraftigt till väga och att alla episoder ej anstod en svensk officer, varför han förmåddes att lägga in om sitt avsked.

Greve Nils Barck hade gjort bekantskap med Louis Napoleon hos dennes sköna väninna miss Howard, vilken uppges ha varit även den svenske greven bevågen. I februari 1848 vistades greve Sten Lewenhaupt i London för någon affär och umgicks där med Barck, som var hans kusin på modernet. Under februarirevolutionen i Paris önskade Louis Napoleon som nämnts

till varje pris komma dit men skulle som förrymd fånge riskera att bli omhändertagen av myndigheterna och på nytt fängslas.

När Barck fick underrättelse om vad som timat i Paris och om den franske tronpretendentens önskan att blanda sig i leken, fick han idén att låta sin kusin, som i mycket både ifråga om figur och ansiktsdrag påminde om prinsen, låna honom sitt pass. Han övertalade Lewenhaupt till detta, och sålunda försedd reste prins Louis Napoleon som den svenske greven Sten Lewenhaupt över till Frankrike och anlände lyckligt till Paris, där han fick tillfälle att träda i förbindelse med sina trogna. Samtidigt underrättade han lojalt den provisoriska regeringen om sin ankomst och sin önskan att ställa sig under den nyss proklamerade republikens fana. Den provisoriska regeringen betackade sig emellertid hövligt men bestämt för hans tjänster, och prinsen fick återvända till London, men först sedan han i Paris tidningar publicerat ett upprop.

Hur som helst hade inte fransmännen undgått att ta intryck av brorsonens till deras Napoleon I rättrådiga uppträdande, och hans personliga närvaro i Paris under de kritiska februaridagarna beredde väg först för Napoleons inval i nationalförsamlingen på sommaren samma år, sedan hans väljande till fransmännens president i slutet av år 1848 samt sedermera längre fram hans utropande till Frankrikes kejsare som Napoleon III. För allt detta hade Louis Napoleon sålunda åtminstone indirekt den svenske greven Nils Barck — och naturligtvis också greve Lewenhaupt, som ju lånat honom sitt pass, ”inkörsporren” till hans eget land, att tacka.

Och Napoleon var inte den som glömde dem som hjälpte honom eller var honom till nytta, och så var även fallet med Barck. Denne bistod han med sitt mäktiga understöd i och för erhållande av olika koncessio-

ner och medel till ofta storslagna och vittgående affärsföretag, för vilka greven hade stor vurm. Han erhöll bl a koncession för gaturenhallningen i Paris, men företaget blev ej den guldgruva han drömt om.

Greve Nils Barck gifte sig 1857 med Napoline de Marc, dotter till en rik bankir i Paris. Henne blev han också bekant med hos den förut nämnda miss Howard. Napoline var lika skön som intelligent och medförde utom en årsinkomst av 4 000 francs i änkepension — hon hade varit gift förut en gång — en stor rikedom på idéer, planer och projekt ävensom inflytelserika relationer i de finansiella operationernas och spekulationernas tjänst.

På 1860-talet blev greve Barcks namn åter känt över Europa i samband med att han ånyo hjälpte en landsflyktig politiker över gränsen till hans land. Efter sitt misslyckade försök att 1866 som chef för det antidynastiska partiet störta drottning Isabella av Spanien från hennes tron uppehöll sig den ryktbare spanske fältherren Juan Prim som landsflyktig än i London, än i Bryssel och än i Paris sysselsatt med att alltjämt konspirera mot den förhatliga regimen i Spanien. Och 1868 blev det åter tid att ställa sig i spetsen för ett nytt uppror. Men det gällde att komma över den väl bevakade fransk-spanska gränsen, och det var härvidlag som herrskapet Barck kom till hans bistånd. De hade blivit bekanta med Prim på en badort nära Bordeaux, och snart var en plan att

komma in i landet uppgjord. Planen genomfördes lyckligt på det sättet, att Prim klädde ut sig till det grevliga parets kammartjänare. För greven och grevinnan Barck fanns ju inga hinder att inkomma i Spanien, och sålunda förklädd kunde Prim utan svårigheter följa med dem över gränsen.

I Spanien utvecklade sig händelserna sedan raskt. Drottning Isabella bortjagades i september 1863, och Juan Prim blev först krigsminister och sedan ministerpresident i den nya regeringen. Och belöningen för hjälpen uteblev inte heller denna gång. Den ytttrade sig i flera månaders lysande liv i ett gästfritt hus i Madrid förutom höga ordensutmärkelser åt både greven och hans hustru.

Under sitt växlingsrika liv besökte greve Barck Sverige flera gånger, och under ett par år på 1850-talet ägde han egendomen Vikingsberg, då utanför Helsingborg och ännu ej bebyggd med den patriciervilla som idag utgör stadens konstmuseum.

Om Barcks äventyr i London och Paris lämnar von Dardel i sina "Minnen" några intressanta upplysningar, som bland annat visar, hur greven jämte Lola Montez och miss Howard även haft förmånen att räkna så ryktbara damer som den italienska dansösen Marie Taglioni och lady Blessington bland sina beskyddarinnor. Om de sista decennierna av hans liv är däremot ej så mycket att säga. Han avled barnlös 1887 i sitt kära Paris, där han då var fullt naturaliserad.